

OIKEA RATKAISU SYNTYY YHTEISTYÖSSÄ

(Die richtige Entscheidung entsteht durch Zusammenarbeit)

Kuluva vuonna Suomen Asianajajaliitto juhlii 90. toimintavuottaan. Juhlavuoden logossamme on tasapainossa oleva vaaka, perinteinen oikeuden ja oikeudenmukaisuuden symboli. Logossa on teksti ”Oikea ratkaisu syntyy yhteistyössä”. Pyrkimyksemme on tehdä toimivaa yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Monessa toimeksiannossa pyrimme siihen, että asiat hoidetaan niin, ettei riitoja edes synny. Jos niitä syntyy, mahdollinen sovinnollinen ratkaisu selvitetään aina yhdessä vastapuolen asianajajan kanssa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, Asianajajaliiton sovintomenettely ja tuomioistuinsovittelu tarjoavat uusia keinoja ratkaista riitoja.

Suurin haaste oikeudenkäyntimenettelyssä on tällä hetkellä laajojen asioiden ja ennen kaikkea laajojen rikosasioiden nopeampi, tehokkaampi mutta samalla tietenkin myös oikeusvarma käsittely. Suurten kaupunkien käräjäoikeuksissa käräjätuomareiden työpanoksesta merkittävä osuus kuluu laajojen rikosasioiden käsittelyyn. Näin on erityisesti pääkaupunkiseudulla. Vaikka näissä asioissa ennakkoyhteydenpitoa ja valmistelua on kehitetty, yhteistyötä on lisättävä. Laajojen rikosasioiden oikeudenkäyntien kehittämisessä yhteistyöllä on ratkaiseva merkitys.

Laajan rikosjutun käsittelyn nopeuttaminen edellyttää poliisin ja syyttäjän esitutkintayhteistyön tehostamisen lisäksi myös avustajan mukaantuloa esitutkintaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Monissa asioissa esitutkinnan sisältö tulisi saattaa avustajan tietoon ennen loppulausuntomenettelyä, jotta puuttuvia tutkintatoimenpiteitä voidaan vaatia aikaisemmin kuin nykyään. Epäillyn avustajan tulisi entistä useammin voida olla läsnä keskeisten todistajien kuulemisessa. Käräjäoikeuksissa tarvitaan nykyistä perusteellisempaa asian valmistelua. Asianajajien sitoutuminen myötävaikuttamaan asian joutuiseen etenemiseen, prosessisuunnitelman laatimiseen ja siitä kiinni pitämiseen ei vaaranna päämiehen edun ajamista. Asianajajan sitoutuminen on tietysti mahdollista vain jos kaikille osapuolille varataan todellinen mahdollisuus vaikuttaa aikatauluihin ja prosessisuunnitelmaan. Heti tulee korjata oikeushallinnon tietojärjestelmää, jos todella on niin, että laissa olevan velvoitteen noudattaminen eli asianosaisten avustajien ilmoittaminen on sähköisesti mahdotonta, koska kyseisessä ohjelmassa ei ole paikkaa avustajan merkitsemiselle.

Suomen Asianajajaliiton sääntöjen mukaan liiton tarkoituksena on muun muassa jäsentensä vastuuntunnon ja ammattitaidon ylläpitäminen ja kohottaminen sekä asianajotoiminnan kehittäminen maassa muutoinkin niin, että liiton jäsenet muodostavat hyvää oikeudenhoitoa palvelevan, yleistä luottamusta ja arvontoa osakseen saavan asianajajakunnan. Asianajajaliitto ja sen osastot järjestävät jäsenille koulutusta ja ovat kiinteässä yhteistyössä sidosryhmiin säännösten tarkoituksen toteuttamiseksi.

Merkittävää oikean ratkaisun etsimistä on asianajajakunnan osallistuminen aktiivisesti oikeuspoliittiseen toimintaan. Asianajajaliitossa toimii parikymmentä oikeusaloittain muodostettua asiantuntijaryhmää. Näihin asiantuntijaryhmiin kuuluu toistasataa asianajajaa. Annamme vuosittain merkittävän määrän lausuntoja, asianajajia kuullaan eduskunnassa ja ministeriöissä ja edustajamme nimetään valtaosaan oikeusministeriön työryhmistä. Tuomme oikeuspoliittisiin uudistuksiin käytännön näkemyksen. Miltä vallitseva lainsäädäntö on loppukäyttäjistä tuntunut, miten ajateltu muutos vaikuttaisi heihin?

Asianajajaliiton antamissa lausunnoissa on harvoin kyse asioista, jotka vaikuttavat asianajajien omaan työmäärään tai ansiotasoon. Sen sijaan esimerkiksi prosessiuudistuksissa monesti tuomme ainoana tahona esiin näkökulman, jota ei muissa lausunnoissa ole. Vastaajan tai epäillyn näkökulma saattaa valottua vain Asianajajaliiton lausunnossa. Pyrimme siihen, että huomioimme lausunnoissa asian kaikkien osapuolten kannalta. On paljon lainsäädäntöhankkeita, joissa Asianajajaliitolla ei ole yksiselitteistä kantaa siitä, miten asia tulisi säätää. Valotamme lausunnossa uudistusehdotusta esimerkiksi toisaalta työntekijän toisaalta työn-

antajain tai kuluttajan ja palveluntuottajan näkökulmasta. Osallistamalla lainsäädäntötyöhön annamme merkittävän panoksen sen kehittämiseksi. Mahdollisimman pohdittu ja kaikkien osapuolten kannat huomioiva valmistelu johtaa parempaan sääntelyyn.

Oikeaa ratkaisua yhteistyössä haetaan myös asianajajien yhteiskunnallista vastuuta toteuttamalla. Näin toimimme esimerkiksi asianajajapäivystyksessä. Lukuisilla paikkakunnilla asianajajat ovat jo vuosien ajan antaneet ilmaiseksi neuvoja oikeudellisissa asioissa. Vuosittain tätä ilmaista palvelua saa yli 2000 henkilöä.

Merkityksellinen yhteistyön muoto on myös oikeuskasvatusprojektimme. Olemme tarjoutuneet muutaman vuoden ajan kertomaan koululaisille, lähinnä peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille, oikeudellisista asioista. Nämä nuoret ovat iässä, jolloin tehdään ensimmäiset kesätyöpaikkasopimukset, he ovat juuri saavuttaneet rikosoikeudellisen vastuun ja he ovat mm. innokkaita internetin käyttäjiä. Olemme yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa suunnitelleet uutta opetusmateriaalia, jossa keskitytään nuorten oikeuksiin ja velvollisuuksiin verkkoympäristössä. Aihe on varsin ajankohtainen ja sen on havaittu kiinnostavan. Toisaalta vierailtaessa kouluissa on havaittu myös todellinen tiedon puute.

Erilaisia pro bono –toimintatapojamme on lukuisia. Puheluissa ja sähköposteissa asianajajat vastaavat kansalaisille ilman veloitusta, erilaisten hyväntekeväisyysjärjestöjen asioita hoidetaan veloituksetta jne. Kansainvälinen kriisinhallintatyökin kiinnostaa osaa jäsenistämme. Valtuuskunnassa keskustelimme asianajajien yhteiskunnallisen vastuun toteuttamisesta ja eettisessä valtuuskunnassa asiaa tullaan pohtimaan laajasti.

Riitta Leppiniemi